Τάφρος Λευκωσίας: Είναι Δημόσιος Χώρος; (Φυλλάδιο)

Ιστορικό σημείωμα

Αυτό το φυλλάδιο δημοσιεύτηκε τον Οκτώβριο του 2010, από την ομάδα Άγρυπνοι Εντός των Τειχών στη Λευκωσία.

Περιεχόμενο

ΤΑΦΡΟΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ: ΕΙΝΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΧΩΡΟΣ;

Μέσα στα πλαίσια του διαλόγου που έχει ξεκινήσει μεταξύ διαφόρων οργανωμένων συνόλων και ατόμων γύρω από το θέμα της επανα-διεκδίκησης των δημόσιων χώρων της πόλης, η ομάδα 'Άγρυπνοι Εντός των Τειχών', που απαρτίζεται εξ ολοκλήρου από κατοίκους της εντός των τειχών Λευκωσίας, φέρνει στο προσκήνιο ένα δημόσιο χώρο, σήμα κατατεθέν της πόλης της Λευκωσίας, που δεν είναι κανένας άλλος από την ενετική οχύρωση της πόλης και συγκεκριμένα, το χώρο της τάφρου των τειχών τον οποίο διαχειρίζεται σήμερα ο Δήμος Λευκωσίας.

Στην Κύπρο τα αρχαία μνημεία προστατεύονται από τον Περί Αρχαιοτήτων Νόμο του 1935. Τα Αρχαία Μνημεία της Κύπρου διακρίνονται σε Μνημεία Α' Πίνακα (ιδιοκτησία του κράτους) και σε Μνημεία Β' Πίνακα (ιδιωτικές περιουσίες που όμως υπόκεινται σε κρατικό έλεγχο).

Τα ενετικά τείχη της Λευκωσίας (με περίμετρο 5 χιλιομέτρων και 11 προμαχώνες), μαζί με την τάφρο που τα περιβάλλει, κτίστηκαν το 1567 εν όψει της επικείμενης καθόδου των Οθωμανών. Οι μεσαιωνικές οχυρώσεις της πόλης θεωρούνται σταθμός στην αναγεννησιακή οχυρωματική αρχιτεκτονική, η οποία βρισκόταν τότε στο απόγειό της. Η Λευκωσία τότε θεωρήθηκε ως το μοντέλο της αστρικής πόλης (κυκλικά τείχη με καρδιόσχημους προμαχώνες). Έτσι τα τείχη και η τάφρος κηρύχθηκαν σε Μνημείο Α' Πίνακα με τη θέσπιση του Περί Αρχαιοτήτων Νόμου το 1935, έγιναν, δηλαδή, κρατική ιδιοκτησία.

Η επίσημη ανάμειξη του Δήμου Λευκωσίας στο χώρο της τάφρου ξεκίνησε στις 24 Φεβρουαρίου 1898, οπόταν ένα μέρος της τάφρου εκμισθώθηκε από την αποικιοκρατική κυβέρνηση στο Δημαρχείο με συγκεκριμένους όρους, που περιλάμβαναν: Την καταβολή ενοικίου, τη διατήρηση της καθαριότητας στην τάφρο, την απαγόρευση ανέγερσης υποστατικών χωρίς άδεια, την απαγόρευση αποκοπής δέντρων, ή τη χρήση από τρίτους για σκοπούς που δεν προνοούσε η συμφωνία. Ουσιαστικά ήταν ένα σχέδιο διαχείρισης, το οποίο ανανεώθηκε το 1950 για ολόκληρο το μνημείο και το οποίο ισχύει μέχρι το 2049 και προβλέπει ότι, σε περίπτωση που αθετείται οποιοσδήποτε όρος, το μνημείο επιστρέφει στον ιδιοκτήτη, δηλαδή στην κυβέρνηση.

Όποιος επιχειρήσει να περιδιαβεί την περιφέρεια της τάφρου των τειχών σήμερα, θα διαπιστώσει καταρχάς ότι χωρίς να περάσει από έλεγχο διαβατηρίων δεν μπορεί να συνεχίσει τη διαδρομή του στο βόρειο τμήμα των οχυρώσεων, αφού αυτό ελέγχεται από τον Τουρκικό στρατό (από το Βόρειο τμήμα του προμαχώνα Flatro μέχρι το Βόρειο τμήμα του προμαχώνα Rocca). Δυστυχώς, όμως, τα εμπόδια στην περιδιάβαση δεν περιορίζονται στη διαίρεση της πόλης μας. Πιο κάτω απαριθμούνται

τα εμπόδια που θα αντιμετωπίσει κανείς επιχειρώντας να απολαύσει μια βόλτα στο νότιο τμήμα της τάφρου, το ελεγχόμενο από την Κυπριακή Δημοκρατία:

1. Το τμήμα της τάφρου που ξεκινά από τα νότια του προμαχώνα Flatro μέχρι το πάρκο της Χρυσαλινιώτισσας χρησιμοποιείται σήμερα ως γήπεδο από τον Αθλητικό Σύλλογο του Ορφέα. Όπως προειδοποιεί αναρτημένη πινακίδα στην περίφραξη του γηπέδου: «Απαγορεύεται αυστηρώς η είσοδος. Οι παραβάτες θα διώκονται»!! Επιπλέον, ο χώρος βρίθει από σκουπίδια και διαφημιστικές πινακίδες. Οι διαφημιστικές αυτές πινακίδες λειτουργούν και ως παραπέτασμα που κρύβει παντελώς την εντυπωσιακή θέα της οχύρωσης από το δρόμο εκτός των τειχών.
2. Η πορεία, στη συνέχεια, διακόπτεται από τα ανοίγματα Χρυσαλινιώτισσας και Κολοκάση (δρόμοι/περάσματα που δημιουργήθηκαν επί αγγλοκρατίας), τα οποία αναγκάζουν τον διαβάτη να εξέλθει από την τάφρο.
3. Το τμήμα της τάφρου που απλώνεται από τη δυτική πλευρά του ανοίγματος Κολοκάση μέχρι και τον προμαχώνα Constanza καταλαμβάνεται από το γήπεδο και τα βοηθητικά κτίσματα του αθλητικού Σωματείου του Ολυμπιακού. Και εδώ, όπως και στον Ορφέα, η είσοδος στην τάφρο προφανώς απαγορεύεται… Η αναρτημένη πινακίδα προειδοποιεί: «Στο γήπεδο επιτρέπεται η είσοδος μόνο στους ποδοσφαιριστές»!! Έτσι λοιπόν η βόλτα μπορεί να συνεχιστεί αφού περάσει κανείς από τα κομμένα ττέλια που στήθηκαν για να χωρίσουν το πάρκο του Κολοκάση από το γήπεδο.
4. Διασχίζοντας την τάφρο μεταξύ των προμαχώνων D’Avila και Tripoli απολαμβάνει κανείς μια όαση πρασίνου με όλων των ειδών δέντρα και θάμνους καθώς και την τοπιοτέχνηση μιας άλλης εποχής… Σύντομα με τα έργα ‘ανάπλασης’ της Πλατείας Ελευθερίας ο χώρος αυτός θα μετατραπεί σε κρανίου τόπον… Αφήνοντας πίσω του κανείς την όαση αυτή, φθάνει στην τάφρο, βόρεια του προμαχώνα Tripoli και αναγκάζεται να σταματήσει μπροστά από ένα ψηλό κιγκλίδωμα που εκτείνεται σε όλο το πλάτος της τάφρου. Έχει φτάσει στο ιδιωτικό Field Club όπου τα γήπεδα αντισφαίρισης χρησιμοποιούνται μόνο από μέλη. Εδώ, όπως και στο ‘γήπεδο’ του Ορφέα και του Ολυμπιακού, τα γήπεδα και τα αποδυτήρια αναγκάζουν το διαβάτη να ανεβεί στο πεζοδρόμιο της οδού Αιγύπτου για να φτάσει τελικά στην Πύλη Πάφου περνώντας μέσα από ένα άλλο μικρό τμήμα της τάφρου στο οποίο υπάρχουν οι εξής πινακίδες: “Parking for Field Club Members Only” και «Χώρος στάθμευσης για τους υπαλλήλους της ΑΤΗΚ μόνο».
5. Η Πύλη Πάφου αποτελεί ευχάριστη εξαίρεση αφού παραμένει δημόσιο πέρασμα, όπως θα έπρεπε να παραμείνει και η Πύλη Αμμοχώστου…

Αυτά για την περιδιάβαση της μισής τάφρου. Σύντομα θα συνεχίσουμε τον περίπατό μας προς βορράν…

Άγρυπνοι Εντός των Τειχών

Οκτώβρης 2010

awakewithinthewalls.blogspot.com

awakewithinthewalls@gmail.com

Χρειάζεται Αγγλική Μετάφραση, Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση, Φυλλάδια, Άγρυπνοι Εντός των Τειχών (Ομάδα), Παλιά Πόλη Λευκωσίας, Δημόσιοι Χώροι, Δεκαετία 2010-2019, 2010, Λευκωσία (νότια), Λευκωσία

From:
https://www.movementsarchive.org/ - **Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο**
Cyprus Movements Archive
Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:
https://www.movementsarchive.org/doku.php?id=el:leaflets:awakewithinthewalls:tafros

Last update: **2025/07/15 13:46**